№ 99 Ausgabe A.

HOMAN

Cena s pieresyłkaj i dastaŭkaj da chaty.

na 1 hod—4 m. 80 fen., na ½ hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies. — 40 f.

Biełaruskaja Wilenskaja czasopiś

wychodzić dwa razy u tydzień: u aŭtorki i piatnicy.

Adres redakcii: Wilnia, Zawalnaja 7.
Adres administracii i ekspedycii: M. Stefanskaja 23.

Cena Abwiestak·

na 4-aj staranie za radok drobnymi literam —25 fen.; drobnyje abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci—60 fen. za liniejku drobn. drukam.

№ 99 (191) Hod II. Wilnia. 11 śnieżnia 1917 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

Zamireńnie 'z Rumyniej.

10 śnieżnia.

Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaho: Na fronci Flandryi na paadzinokich adrezkach miž Skarp i S. Kanten ahoń uzmacawaŭsia. Angličanie wykinuty z akopaŭ na zachodzi ad Grenkur.

Front niamieckaho Naślednika: Ŭ roznych miejscoch na fronci ŭziaty pałonnyje francuzy. Na uschodnim bierazi Maasu ahoń dajšoŭ ućora značnaj siły i trywaŭ siahońnia ranicaj.

Na *Frontach niamieckaho Naślednika i Albrechta Wiurtemberskaho*: — Na poŭdni ad Hir uziaty 4 aficery, 41 sałdatoŭ i niekalki kulemiotaŭ.

Uschodni teatr.

Miž Dniestrom i Čornym moram złučenyje wojski zrabili zamireńnie z rasiejcami i rumynami.

Italjanski teatr.

U delcie Pjawe my zdabyli šturmam Kapo Sile z 200 ludziej.

BERLIN. (W.T.B.). Našy padwodnyje łodki zatapili iznoŭ nawakoł Anhili 11.000 tonn.

LONDON. «Daily Newt» nakazuje s PiecIarburha:

Narodny Kamisar Trockij 3.XII u wiečary na schodzi ŭ cyrku «Modern» zdaŭ sprawuy ab pracach narodnych kamisaraŭ. Rezultat 8-miesiačnaj rewolucI — heta mir. Kab dajści hetaj mety trebało skinuć buržuazny urad i Kierenskaho. Druhoj pawinnaściu było predłažyć zrabić zamireńnie na ŭsich frontach, kab dajści mira na asnowie formuły: «kožyn narod plebiscytam pastanaŭlaje, da jakoj dzieržawy jon choče naležać». Trockij skazaŭ: «Bolšewiki mieli spierša mała adnadumcaŭ, — a ciapier za imi staić usia Rasieja, apryč partyi kadetaŭ, katoryje nazywajuć siabie partyjej «narodnaj woli», a papraŭdzi — worahoŭ woli. «Dalej Trockij apawiedaŭ ab adnosinach Rasiei da sajužnikoŭ i adznačyŭ, što Kierenskij hawaryŭ da ich, jak słuha da panoŭ. Ale im jašče pakažuć, što jany pawinny znasicca z uradam rasiejskaho narodu na asnowie roŭnapraŭstwa. Trockij kazaŭ: «Pačuŭšy siabie silnymi my ad imi rasiejskaho narodu zrabili mirnaje predłaženńie. My zrobim nie dyplomatyčny, a narodny mir, kali naša adkrytaja palityka daść rezultat».

Achwiara hłaŭnakamandujučaho na ŭschodzi dla Kurlandzii i Ryhi.

Bieda i cižary wajny wyjawilisia ŭ Kurlandzii nia ŭ mienšaj miery, čym u druhich ziemlach Uschodu, zachoplenych žorstkaj i biezmiłasiernaj wajnoj. Pačałasia čaćwiortaja wajennaja zima, i bieda tym wastrejša, što tysiačy ŭciekačoŭ wiarnulisia da starych swaich sialib i pawinny tam zahaspadarycca. Ryha i wakolicy jaje jašče nidaŭna byli miejscom wostrych bitw i wajennaho zniščeńnia. Ciapier usio treba adnawić i adbudawać. Ŭ świadomaści hetaho faktu hłaŭnakamandujučyj na uschodzi, Prync Leopold Bawarski, achwiaraŭ dla Kurlandzii 100.000 marak, a dla Ryhi i wakolic—50.000 m., katoryje buduć užyty načalnikam Militar-Verwaltung Kurland i hubernataram Ryhi, kab zmiahčyć biadu ŭ horadzi i wioscy.

LUGANO. «Corr. d. Sera» drukuje raspačliwuju prośbu partyi neutralnaści:

„Ciapier nie čas winawacić tych, chto chacieŭ wajny. Kali padwoz s sajužnickich dzieržaŭ spynicca, dyk Italija apynicca ŭ takoj hłybokaj ekonomičnaj propaści, ab jakoj nichto nia može padumać“.

ŠTOKHOLM. „Dzieło Naroda“ nakazuje, što francuskaje pasolstwo, miž inšym, zajawiło:

Pazycija Francii u sprawie perehaworaŭ ab zamireńni nie zmianiłasia. Pytańnie ab miry Francija budzie razhledać tolki razam z rasiejskim ustanoŭčym sejmam, bo tolki jon adzin maje prawa pramaŭlać ad imi rasiejskago narodu. Francuski urad nie zbirajecca razrywać znosin z Rasiejej. Kali nastupić separatny mir, dyk praz Rasieju prydziecca padwazić u Rumyniju spažyŭnyje pradukty.

ROTTERDAM. Pačatak rewolucii ŭ Portugalii padobien da rewolucii ŭ Rasiei. Pasłanyje wojski nie strelali, i narod ich witaŭ.

PIECIARBURH. (Hawas.) Maskwa pasyłaje ŭ ŭstanoŭčy sejm 5 bolšewikoŭ, 1 kadeta i 4 socyał-rewolucyonieraŭ. Za bolšewikoŭ padadzieno 245,557 hałasoŭ, za socyał-rewolucyonieraŭ—107,238, za kadetaŭ—25,328, a za mieńšewikoŭ—19,925.

Ab našu budučynu.

Pad hromy harmat wykowywajucca asnowy našaj budučyny. U wiry niezwyčajnych zdareńniaŭ suświetnaj wahi rodzicca i uzhadoŭwywajecca nowaje pakaleńnie wolnych biełarusaŭ.

U sučasnym biełaruskim ruchu da nacyonalnaho adradžeńnia jość dwa niezwyčajna wažnyje momenty. Pieršy zrabiŭ na Biełarusi s pryhaniatych niawolnikoŭ swabodnych ludziej-chlebarobaŭ. Heta—wyzwaleńnie ad panščyny. Druhi moment zbudziŭ u dušy hetych wolnych ludziej pieršyje probleski nacyonalnaj świadomaści. Heta — rewalucija 1905 hodu.

Ciapier nastaŭ trejci moment, nia mienš wažny, čymsi dwa raniejšyje: z dumak-ideałaŭ, ab katorych śnili minułyje pakaleńni, rodzicca žywoje dzieła — tworycca nowaje žyćcio. U tej čy inšaj kombinacii, na takich abo siakich asnowach budučyna sulić našamu kraju wolu.

Ale mała taho, što chod palityčnych prypadkaŭ adkrywaje nam darohu da nowaho žyćcia: pierad nami jšče wializarnaja rabota — budawańnie taho žyćcia, realizacija našaj woli. I woś uznimajecca pytańnie: ci zapraŭdy zdalejem my henu wolu ŭziać?

Inšych znimaje strach, zniawierje: ci chopić nam siły na heta? Inšyje ahledajucca s trywohaj nawakoł siabie: hdzie-ž tyje ruki, jakije pawinny ŭziacca za rabotu?

Jość u historyi narodaŭ dziŭnaja paśledawacielnaść: nacyonalnyje zadačy naśpiewajuć u mieru razwićcia sił narodu, i henymi siłami nacija wypaŭniaje zahadanuju jej žyćciom rabotu. Heta prachodzić čyrwonaj nitkaj praz usiu minuŭščynu. I my wierym — ćwiorda wierym, što toj samy chod wypadkaŭ, katory staŭlaje pierad nami hasudarstwienuju zadaču, wyzawie da žyćcia siły, zdolnyje wypaŭnić jaje.

Mała jšče čynnych sił biełaruskich z hetaho boku trontu, mała ich i u inšych krajowych nacyonalnaściej. Ale my wiedajem, što ściah krajowaj intelihencii praciareblen wajnoj—praciareblen i jašče raniej rasiejskaj palityčnaj systemaj, prymušaŭšaj najlepšyje, najboĺš čynnyje elementy z našaho kraju šukać chleba ŭ čužynie — ŭ Rasiei, bo na swajej ziamli jaho nie znachodzili. Hetyje siły paśla wajny wiernucca da nas i družna woźmucca da pracy dla swajho kraju — swajho narodu. I kali ciažkije warunki pracy ŭ nas ciapier — u pieršy moment hasudarstwienaho twórčestwa, dyk zatoje my s poŭnym spakojem možem hladzieć u budučynu.

Dyj mała taho, što wiernucca ŭ rodny kraj našy braty z armii i z emihracii: asnowa našaj budučyny — heta toje narastajučaje pakaleńnie, kataraje maje mahčymaść dajści praświety ŭ rodnaj mowie swajej — biełuskaj škole. Na našych wočach užo budujecca Nowaja Biełaruś ad samych fundamentoŭ: ad školy, kataraja uzhaduje tysiačy dobrych, świadomych synoŭ našaho narodu. I ŭ hetym — naša budučyna, na hetym apirajecca ćwiordaja, niazłomnaja wiera, što nichto i ništo ŭžo nia zdoleje spynić narodnaho ruchu da adradžeńnia.

U Wilni i wakolicach.

× **Biełaruskije škoły ŭ Wilni.** Zhodnie z apawieščenym planam, Biełaruski Kamitet złučyŭ adnaklasowyje škoły žwiarynieckuju z Łukišskaj i Ostrabramskuju z Zarečnaj u dwuklasowyje, u katoryje **užo prynimajecca zapis dziaciej.**

Škoły pamieščajucca: 1) na św.-Jurskim praspekci 44, kw. 18. i 2) na Auhustyjańskim (b. Kazimiroŭskim) zawułku № 15.

Tymčasam zapisywać dziaciej možna i ŭ Biełaruskim Kamiteci, Wilenskaja 33.

× **Biełaruski Kalendar na 1918 h.** wyjdzie z druku u najbližejšym časi.

Cena Kalendara — 40 fen. (20 k.).

× **«Russkoje Ekonomičeskoje Obščestwo».** Hetymi dniami ŭ Wilni adkryłosia „Russkoje Ekonomičeskoje Obščestwo“, katoraje maje na meci palepšyć materjalnaje pałažeńnie wilenskich rasiejcaŭ.

Zapiś členaŭ t-wa prynimajecca ŭ haspodzi jaho (Kaštanowaja 4, 7) kožyn dzień ad 9 h. ranicaj da 1.

Maršałak t-wa — I. Kiesarew.

× **Adkryćcie pamiatnika.** 6 śniežnia, u čećwier, adbyłosia adkryćcie pamiatnika na mahilniku dla zabitych u hetaj wajnie rasiejskich i niamieckich wajakaŭ. Na uračystaści byli takže člieny litoŭskaj Krajowaj Rady.

× **Darmowyje karty na chleb žonkam zapasnych** za miesiac studzień buduć wydawać u III addzieli pry Stadtaŭptmannie, Dominikanskaja 2, pakoj 143, ad 8 da 12 i ad 4 da 7 hadz. u hetkije dni:

cyrkuł	4 — 10 i 11	śniežnia
„	6 — 12	„
„	7 — 13	„
„	8 — 14 i 15	„
„	1 — 17	„
„	5 — 18	„
„	3 — 19	„
„	2 — 20	„

Nie ŭziaŭšyje swaich kart za hetyje dni mohuć atrymać ich ješče 21 i 22 śniežnia.

Karty dajuć prawo na biezpłatnuju wydaču chleba i bulby.

× **Strachoŭka ad ahnia.** Nowyje umowy ab strachoŭcy ad ahnia mohuć rabić tolki tawarystwa začwierdženyje Hłaŭnakamandujučym na uschodzi i majučy specyalnaje pazwaleńnie rabić umowy. Staryje biahučyje umowy možna adnaŭlać. Ahienty, katoryje chočuć zanimacca hetym pawinny zajaŭlacca u prynaležnaho Kreishaŭptmana abo Stadthaŭptmana, dzie im buduć dadzieny instrukcii. Kali umowa budzie zroblena biez pazwaleńnia ŭłaściej, ahientoŭ i adkazywajučych predstaŭnikoŭ tawarystw karacimuć wastroham da 3 hadoŭ i štrafam hrašmi da 20 000 m., ci adnej z hetych kar. Hetkaja ž kara ždže i taho, chto dašć świadoma fałšywyje wiedamaści dziela atrymańnia pazwaleńnia.

× **Pazwaleńnia na tarhoŭlu praduktami.** Stadthaŭptmann apawiščaje što asoby, katoryje mieli ŭ kančajučymsia hadu pazwaleńnie na tarhoŭlu spažyŭnymi praduktami i chočuć tarhawać dalej, pawinny swaje staryje pazwaleńnia padać nie paźniej 20 śniežnia u swoj n i a m i e c k i paliciejski cyrkuł, dadaŭšy herbowuju marku na 1,50 m.

× **Achrana wadaprawodaŭ.** Stathaŭptmann napaminaje haspadarom i upraŭlajučym damami, što s pačatkam, chaładoŭ treba zabaspiečyć wadaprawody ad marozu. U niežyłych i nieapaliwajemych miejscoch treba z usich wadajomaŭ wypuścić wadu.

× **U miestowym lombardzi.** (Trockaja 14) 18, 19 i 20 śniežnia ad 10 da 2 hadz. adbudziecca pradaža z licytacii niawykuplenych u swoj čas rečej, termin dla katorych minuŭ 31 žniŭnia 1917 h.

× **Temperatura.** Najwyszejszaja i najniżejszaja temperatura za aposznije dni była (pawodlub Celsija):

	najwysz	najniž.
5 — 6	— 9,0	— 12,0
6 — 7	— 4,9	— 11,0
7 — 8	— 3,0	— 5,5°
8 — 9	— 3,0	— 6,°

Z USIAHO KRAJU.

«Niamieckije rubli».

Na 30 listapada było ŭ abaroci „niamieckich r u b l o ŭ“ na summu 159.038.382 rubli.

Zdača bydlačych trupau.

Načalnik Militar-Verwaltung Litaŭen apawieščaje, što trupy žywioły sa skuraj i siarodkami, u tym liku trupy sabak i katoŭ, treba zdawać u najbližejšy punkt dziela spažytkawańnia padliny. Za trupy žywioły buduć płacić. Za niespaŭnieńnie hetaho karacimuć štrafam da 600 marak abo areštam da 6 miesiacoŭ.

HRODNIA. Na 1918 hod zdajuć u arendu harody ŭ 23 dwaroch i folwarkach u wakolicach miesta. Padrobnaści u Wirtschafsabschnit, Sofijskaja wulica 26.

HRODNIA. Adzin handlar hnaŭ u Hrodniu karowu. U darozi karowa hetak asłabieła, što handlar byŭ prymušen naniać praježdžaŭšaho mima sielanina z wozam za 10 rub., kab

---

Benedykt XV i Prawasłauny uschod.

Orhan katalickaho centru ŭ Niamieččynie, «Germania», u №№ 542 i 546 z dn. 23 i 25 listapada razhladaje dwa *Motuproprio* ciapierašniaho Ajca św., papieža Benedykta XV, katoryje byli apawieščeny ŭ uradowym orhanie Stalicy Apostolskaj «Acta Apostolicae Sedis“ (sšytak majowy sioł. h.). U pierekładzie heny hłaŭny, mož epakowy dakument hetak wyhladaje:

Benedykt XV, Papiež».

«Niepaźbiežny prysud Boha pastawiŭ nas na miejsce św. Piotry, kniazia Apostałaŭ, katoraho P. Jezus na ziamli pastanawiŭ najwyšejšym i wiečnym pastyram duš, adkuplenych Jaho krywioj. Dziela hetaho naš apostolski ŭrad abawiazywaje nas nia tolki ščyra ŭsio naša dziejańnie i ŭsiu našu rupatliwaść skirawać na zachawańnie, ale i na postup usich kaściołaŭ naahuł i kožnaho z ich paasobku. Ich całaść i ich złučnaść tworać jadynaje mistyčnaje cieła Chrystusa, značycca Katalicki Kaścioł.

Naša baćkaŭskaja lubaść raściahawajecca na ŭsie paasobnyje Kaścioły, dy asabliwa ŭschodnije. Ich daŭniejšaja minuŭščyna u hetkim bleśku świecić świataściu i wiedaj, što my słońni jašče paśla hetkaho doŭhaho času bačym ich światło nad reštaj chryścijanstwa.

Dyk zapraŭdy dla Nas jość niemahčymym biez niekatoraho balučaho učućcia dumać ab tym, jak wielmi jany kaliś krasawali i padawali nadzieju i jak małymi i słabymi stalisia ad taho času, jak nierazłučny ściah smutnych pryčyn wialikšuju čaść uschodnich Kaściołaŭ adarwaŭ ad ułońnia kaścioła macierynskaho. Niechaj s pomačaj łaski Božaj darahije našy syny z uschodu swajo pačatkowaje krasawańnie i swaju pačatkowuju sławu iznoŭ wiernuć. Pomniučy našu zadaču, my budziem rupliwa staracca, kolki možem, kab smutnaje pałažeńnie ŭschodnich kaściołaŭ paprawić.

Dziela hetaho My pastanawili dla tak zwanych uniackich Kaściołaŭ uschodu, ustanawić nowuju św. Kongregaciju, katoraj kiraŭnictwa My i paśla Nas Našy nastupniki asabista prymajem na siabie. Kongregacija, što była ustanoŭlena našym papiarednikam błahasłaŭlenaj pamiaci Piusam IX dla spraŭ abradoŭ uschodnich i dah tul isnawała, była złučena s Kongregacijej Prapahandy, dyk i mahła wyhladač instytucijej druhoradnaj. I dziela hetaho ludzi papieredženyje proci światoj Stalicy, jak Nam wiedama, robili zakidy, što bytcym rymskije papieży stawiać na druharadnaje miesca uschodnich katalikoŭ. Biezsumlieŭku, dawoli adzin raz z blizku praŭdziwaje pałažeńnie rozhledzić, kab prakanacca, što henakije zakidy nie sprawiadliwy. Ale my chočym žyčliwość Stalicy Apostolskaj da ŭschodnich Kaściołaŭ tak wykazać, kab nichto bolš nia moh ab hetym sumlewacca. Kali Našy ŭschodnije Kaścioły ubačuć, jak papież sam rupiecca ab ich sprawach, napeŭnie pierakanajucca što świataja Stalica nie mahła bolej im lubaści pakazać. Dalej možem spadziawacca, što adheŭul nichto uschodnim Kaściołam nia budzie mahčy ŭzbudzić niawieru da łacinnikaŭ bo ciapierašni zahad jašče jaśniej pakaže, što Kaścioł Jezusa Chrystusa jość ni łacinskim, ni hreckim, ni sławianskim ale katalickim, miž swaimi synami nijakaj roznicy nia budzie robić, i što ci jany hreki łacinniki, ci sławianie, abo inšaj nacyjanalnaści pierad Stalicaj Apostolskaj usie zajmajuć roŭnaje miesca.

Dziela hetaho My pastanawili i mocaj Našaj Apostolskaj ŭłaści hetak zahadywajem:

1. Św. Kongregacija Prapahandy dla spraŭ uschodnich abradoŭ z dnia 30 listapada sioł. h. pierestaje isnawać.

2. S pieršaho dnia čarodnaho miesiaca paŭstaje da žyćcia i mieć budzie prezesam samaho św. Ajca św. Kongregacija dla uschodniaho Kaścioła asobnaja ad światoj Kongregacii Prapahandy. Tworycca wialikšaja ličba kardynałaŭ, s ka-

toj jaje padwioz. Sielanin uziaŭ 10 rb. i pawioz karowu, ale nie u Hrodnitu, a da najbliżejšaj žandarskaj warty, dzie jaje skonfiskawali. Handlar že ŭciok.

KUŹNICA. Tutejšy žychar, Anton Łukaševič, za zabaronieny prywoz u Hrodniu žyta zasudžen na 150 marak štrafu.

HARADOK. Šawiec Zejdel Kahan, 20 hadoŭ, zasudženy za kražu z uzłomam na 2 hody ŭ wastroh, uciok z turmy ŭ Biełastoku. Jaho šukajuć.

ŁOSOSNA. Za narušeńnie monopolii na harełku handlarka Hudeka Lewin aštrafowana na 250 marak.

WOUKAWYZNA, marjampolsk. paw. Tutejšy sielanin, Jonas Saładonis, udawiec, žyŭ z dwoma swaimi hłuchaniamymi dziaćmi wielmi błaha. 10 študnia 1917 hodu miž synami i baćkom uznialasia bojka. Syn dawiedzieny da rospačy pastajannym bićciom, udaryŭ baćku kałom i razbiŭ jamu haławu na śmierć. Paśla syn zacišnuŭ trup baćki ŭ susiednije akopy i zakapaŭ tama. Praz niekolki dzion sabaki wykapali trup i napaławinu zjeli jaho.

Na sudzie zabojca baćki wioŭ siabie zusim spakojna i nawat byŭ wiasioły. Sud, prynimajučy pad uwahu zmiahčajučyje akaličnaści, zasudziŭ hłucha-niamoha i nie zusim pry rozumie chłopca na 1 hod u wastroh.

ZUBRYN, Suwalsk. paw. Ad nieaściarožnaści z lučynaj zaharełasia chata tutejšaho starasty. U časi pažaru zhareła žonka starasty i dwoje dziaciej.

KIBARTY. Hetymi dniami tut pamierła Marjya Woff, katoraja radziłasia ŭ časi pachodu Napoleona na Rasieju i hetak pražyŭšaja 105 hadoŭ.

MITAWA. U toj aŭtorak u Mitawie adkryłasia nadzwyčajnaja sessija kurlandskaho ziemstwa pad maršałkoŭstwam kn. Liwena.

WITEBSK. (20 XI—3.XII). Hłaŭnakamandujučyj Krylenko wypuściŭ hetkuju adozwu da armii i flotu:

«Z rewolucyjnaj armijej ja zaniaŭ Mahiloŭ. Akružeńnja kwatera padałasia biaz bitwy. Apošniaja praškoda dzieła mira źniščožena. Ja nie mahu prajšci moŭčki mima sumnaho zdareńnia — zabojstwa byŭšaho hłaŭnakamandujučaho Duchonina. Nienawiść narodu pierejšła ŭsielakuju mieru. Nia hledziačy na ŭsie sproby wyratawać Duchonina, jaho wyciahnuli s karety i zabili. Uciečka hienerała Kornilowa pierad upadkam hłaŭnaj kwatery była pryčynaj hetaho.

«Tawaryšy! Ja nie mahu prajšci moŭčki mima hetaho. Nie mahu dapuścić hańby na štandary rewolucii. Budźcie hodny zdabytaj woli!»

Hłaŭnakamandujučyj Krylenko.

Oficyalny addzieł.

Apawieščeńnie.

Zasudženy Impieratarskim niamieckim akružnym sudom u Wilni na śmierć 10 kastryčnika 1917 hodu za učaście ŭ rabuuku i niedazwolenaje našeńnie aružža Stanisłaŭ Čywilis, s Čywil, Małeckaho paw., 24 hadoŭ wieku, pawiešen 8 śnieżnia 1917 h.

Wilnia, 8 śnieżnia 1917 h.

Kaiserlich Deutsches Bezirksgericht.

Apawieščeńnie

Pawodłuh palicejskaho zahadu Načalnika Upraŭleńnia z 23. IV. 1917 (oficyalny dadatak „Wilnaer Zeitung" s 6 maja 1917 h.) i zahadu Militär-Verwaltung Litauen z 10.XI. 17 Abt. C. 13., № 1082, apawieščaju dzieła ahulnaho wiedama:

1. Pramyšlennaje bićcio skaciny može sdbywacca tolki na mocy pazwaleńnia i dzieła zdawolwańnia miest i wialikšych wakolic kraju.

Ab bićci doma treba kožyn raz zajaŭlać miejscowamu staraście dzieła atrymańnia pazwaleńnia.

2. Łoj i świnny sdor, katoryje dabywajucca pry pramyšlennym abo chatnim bićci, padlehajuć rekwizycii, i treba zdawać za hrošy adnosnamu staraście.

3. Apryč taho pry chatnim bićci kožyn raz ad kožnaj świńni treba addawać adnu zadniuju šynku i 6 funtaŭ sałaniny s karku.

4. Chto ·bje biez pazwaleńnia, pa winien ždać ciažkoj kary i konfiskacii miasa biez nijakaj płaty.

Padbrodzie, 7 śnieżnia 1917 h.

Der Kreishauptmann
Friedrich,
Oberlt. d. Res.

WIESTKI Z RASIEI.

LONDON. «Prawda» apawiaščaje, što ŭsie zahraničnyje pazyki, a takže pazyki čyhunak, zabaspiečenyje uradam abjaŭleny niewažnymi, i płata pracentaŭ i tiraž dzieła spłaty spyniajucca. Heta abnimaje i ŭnutrenyje pazyki čyhunak, kali ablihacii znachodziacca ŭ rukach čužaziemcaŭ. Asabliwa ciažka bety krok adabjecca na francuzach, u rukach katorych znachodzicca na 20 miljardaŭ frankaŭ rasiejskich pazyk.

LONDON. «Daili Telegr.» nakazuje 6 XII s Pieciarburha:

Siahońnia apawieščen dekret ab areście ŭsich zahraničnych pazyk i strymańni wypłaty pracentoŭ za ich.

«Morning Post» piše, što rasiejski urad oficyalna spyniŭ ad 3 śnieżnia wypłaty za das aŭku snaradaŭ.

«Daily Chron.» kaže, što Trockij wydaliŭ 160 rasiejskich konsułoŭ zahranicaj, adm owiŭšychsia pryznać ułaść bolšewikoŭ.

Lenin wydaŭ zahad ab skasawańni ŭsich tytułoŭ — radawych i asabistychi ab tym, kab kožyn nazywaŭsia hramadzanin ··· rasiejskaj respubliki.

CIURYCH. U Pieciarburzi adkryŭsia zjezd wajennych kamisij dzieła razwiazki pyańnia ab demobilizacii.

HAAGA. U najbliżejšym časi anhlicki urad apawieścić ašciarchu rasiejskamu uradu, pakazwajučy niebaspieku dla Rasiei, kali sajužniki adwiernucca ad jaje. Padobnyje zajawy zrobiać i inšyje urady.

ŠTOKHOLM. «Prawda» drukuje hetkuju zajawu Trockaho:

„Predstaŭnik Ameryki pry rasiejskim hienieralnym štabie, major Kierc, i predstaŭnik francuskaj wajennaj missii, Lawern, rabili byŭšamu hłaŭnakamandujučamu Duchoninu predlaženńia, mieŭšyje charakter padbiwańnia procl cia pieramirja ··· uradu. Hetaho ja nie mahu abminuć moŭčki. Cajeraśni urad nie wymahaje, kab jaho prysnawali pasły i ahienty sajužnikoŭ, ale nia budzie dapuskać pracińlennia jamu, i predušeńnie ciepieraśniaj ich taktyki može wyzwać wielmi ciažkije pasledztwy, adkaz za katoryje rada narodnych kamisaroŭ užo ciapier s siabie zdymaje».

LONDON. «Daily Mail» danosić s Pieciarburha:

Trebawańnie rasiejskaho uradu wypuścić arešawanych u Anhlii rasiejskich hramadzian ··· dała z biez adkazu. Tady uroc ij z hładzanić anhielkim paddanym wyježdžać z Rasiei U radze··· ja ··· skazaŭ: «Našy sajužniki i worahi pawinny raz na zaŭsiody wiedać, što paradki s časaŭ cara, Milukowa i Kiereńskaho — minuli, i što kožyn rasiejski hramadzianin — uslo roŭna, ci to palityčny emihrant, ci rewolucyjny sałdat, znachodzicca ciapier pad zaščytaj rasiejskaj rewolucyjnaj dzierżawy».

ŽENEWA. Trockij pryzwaŭ nazad rasiejskije wojski s Francii. U krajnim prypadku zahad bolšewickaho urada prykazywaje im pierajšci na neutralnuju ziamlu.

BAZEL. Ukrainskaje biuro pressy apawieščaje:

Dyplomaty sajužnikoŭ zajawili ukrainskaj centralnaj radzie, što jany hatowy pryznać ukrainskuju respubliku, kali jana abiažecca dalej wajewać. Ukrainskaja rada adkazała, što Ukraina choče dzieržacca poŭnaj neutralnaści, kab zachawać zhodu z abiedźwimi wajujučymi staronami.

ŽENIEWA. Francuski urad u oficyalnaj pressie apawieščaje:

S pryčyny niemahčymaści akazać Rumynii pomač treba ličycca z wychadam hetaj dzieržawy s čysła sajužnikoŭ.

BERN. Krylenko predłažyŭ Leninu naznačyć za hłaŭnakamandujučaho načalnika rumynskaho frontu hienerała Čerbatowa. Hienerał Čerbatow—jadyny z rasiejskich kamandziraŭ, astaŭšyjsia na swaim miejscy ad času carskaho panawańnia.

PIECIARBURH. (Reüter). Byŭšyj hłaŭnakamandujučyj paŭdziennа-zachodnim frontam, Dzienikin, načalnik jaho štabu, Markow, i hienerał-kwatermistr Orłow uciakli da Kornilowa.

PIECIARBURH. (Reüter). Kornilow złučyŭsia s Kaledzinam.

«Prawda piše»:

Apryč Duchonina zabity ješče čaćwiora hienierałaŭ.

Anhlickaja i francuskaja wajennyje misii, pa zahadu Krylenki, wysłany pad wartaj z hłaŭnaj kwatery ŭ Pieciarburh.

RYM. Hienierału Duchoninu, pierad tym, jak jon paddaŭsia, ŭdałosia zništožyć usie tajnyje dakumenty.

PIECIARBURH. (B.T.A.). Z nad Donu danosiać, što Kaledzin u Nowačerkasku. Jon zanimaje stanowišče wyždajučaje. U inšych miestoch Donskaj obłaści ŭłaść znachodzicca ŭ rukach rad rab. i sałd. i Ukrainskaj centralnaj Rady. Dumajuć, što Kaledzin pryhataŭlajecca da aružnaho wystupleńnia. Urad čynić enerhičnyje kroki, kab jaho pieremahčy.

---

torych adzin budzie sekretarom. Dalej budzie jana mieć asesara, wybran ho z najwydatniejšych predstaŭnikaŭ kleru i wialikšuju ličbu konsultoroŭ łacinskaho i uschodniaho abradu. Apryča taho, da jaje należyć budzie dawoli uradnikaŭ, pazwanych s pamiž duchoŭnych najboĺš aznajomlenych z uschodnimi srawami.

3. Da hetaj Kongregacii należyć buduć usie sprawy, jakije jany nie bylib, katoryje datyčaŭ asob, dysycypliny i abradoŭ uschodnich Kściołaŭ. Nawat należyć buduć sprawy miešanyje, značycca takije, katoryje tak sama i łacinnikaŭ, abo rečaŭ, abo asob datyčać.

4. Dla kaściol ŭ uschodnich abradoŭ hetaj Kongregacii budzić dziejeny usie pełnamocnictwa, katoryje maje Kongreg cja abradoŭ łacinskich, z wyniatkam prawoŭ Kongregacii św. Oficium.

5. Heta Kongregacija budzie razhladać spornyje pytańni dysciplinarnaj darchaj. Takije, katoryje pryznaje, patrabujučymi prysudu suda, budzie skirowywać da sudowych trybunałoŭ, samoj wybiarych.

Hetyje zahady wydany na wiečnyje časy i uwiedzieny nia hledziačy na usie pracišnyje rasparadžeń i, choćby jany zasłužywali asobnaho wymianieńnia.

Dadzieny ŭ Rymie u św. Piotry
dnia 1 maja 1917 h.
u trecim hodzie Našaho pontyfikatu.

Benedykt XV, *Papież*.

Apryča hetaj Kongregacii Kardynałaŭ dla ŭschodnich Kaściołaŭ, druhoje tchoĺ dnia Mołupropria papieža u Rymie, stalicy chryścijanstwa, papieski instytut dla ŭschodnich Kaściołaŭ. Jon budzie mieć usio patrebnaje dla wydzieńnia nawukowych dośledoŭ i dzielnych prafesaroŭ, złaśca specyalistaŭ u ŭschodnich pytańnach. Hety instytut naznačajecca pierš na pierš dla pryhatawańnia i edukacii łacinskich ksiandzoŭ, katoryje buduć pracawać siarod wiernych uschodnich kaściołaŭ. U instytucie buduć mahčy wučycca unijaty i prawasłaŭnyje, katoryje zachočuć tam skončyć swaju teologičnuju edukacyju. Biez nijakaho nakidańnia, heny instytut budzie staracca im pałahčyć paznańnie praŭdy na miescy. Katalickaja i prawasłaŭnaja nawuka budzie wykładacca paralelna, kab kožny s kryniс sam moh paznać punkty wychadu adnych i druhich.

Na apryčonnuju ŭwahu zasłuhywajuć hetkije 7 punktoŭ orhanizacii hetaho instytutu:

1. Instytut dzieła wiadzieńnia dośledoŭ nad uschodnimi pytańniami budzie nazywacca Instytutam Papieskim;

2. Jon budzie pad zahadam Kongregacii dla ŭ hodnich Kaściołaŭ.

3. Budzie znachodzicca ŭ „Hospitium Nawiertajučychsia", što la samaho Watykanu.

4. Buduć wykładacca hetkije pradmiety: prawasłaŭnaja teologija u roznymi nawukami, katoryje na ŭ ohodzie wykładajucca s teologijej, značycca ŭschodniaja patrologija, historyčnaja teologija, kaćcielnaje prawa usich chryścijanskich nacyj i roznyje liturhii ŭschodu, dalej relihjnaja i świeckaja historyja Wizancii i uschodu, etnahrafičnaja hieohrafija i chryścijanskaja archeologija, a taksama palityčnaja arhanizacija ŭshodnich nacyj. Dalejšyje try parahrafy abaznačajuć čas byćcia tut kursu nawuk na dwa hady. Słuchačami henaho instytutu adnalkowa mohuć być łacinniki, unijaty i prawasłaŭnyje. Dla instytutu budzie naładžena bahataja biblioteka knih i hazet.

„Germania" (№ 558 s dn. 2.XII.17.) drukuje wieści z Rymu s dnia 1 śnieżnia:

«Papież naznačyŭ kardynała Marini sekretarom Kongregacii dla uschodniaho Kaścioła, a členami jaje kardy ałoŭ: Vannutelli, Vico, Merry del Val, Gasparri, Serafini, Frühwirth, Scapinelli, Lega i Gasguet. Dalej naznačyŭ asesaram Kongregacii mgr. Papadoupoules, a rajcami: msgr. Rahmani, Zaleski, Sardi, Petit, Landrieux, La u enti, Kolleri, Gaffin, Tiberghien i oo. Torossian Delpuche i Tardahi».

Kamitet lewaj čaści socyał-rewolucyjnaj partyi wybraŭ siahońnia urad i biury. Hetak adbyŭsia razdzieł partyi. Wyjaśnieńnie adnosin da uradu adłoženo da kanca pierehaworaŭ ab zamireńni.

KOPENHAGA. Bałtycki fłot wybraŭ u ustanoŭčy sejm Lenina i Dubienko.

Wybary ŭ wioskach dali wialikuju pierewahu lewym socyalistam. Rezultaty wybaroŭ u miestoch krychu lepšyje dla kadetaŭ.

ŠTOKHOLM. Rasiejskije impieratarskije klejnoty prapali z Ermitažu. Zdajecca, što ich wywiaźli zahranicu ŭžo ŭ pačatku wajny.

Rasieja i Niamieččyna.

BERLIN. (W.T.B.). Dzieła narady z Impierskim Kancleram u Berlin pryjechali feldmaršałak Hindenburg i hienierał Ludendorf.

BERLIN. Hindenburg i Ludendorf adbyli ważnuju naradu s kancleram Hertlingam, a paśla pajechali nazad u hłaŭnuju kwateru.

BAZEL. «Prawda» piše, što Trockij zajawiŭ radzie rab. i sałd., što ŭraz že paśla dačesnaho zamireńnia pačnucca pierehawory ab miry. Ich žduć ješče ŭ hetym miesiacy.

Z usiaho świetu.

AMSTERDAM. (Reŭter). Telehramy z Oporto apawieščajuć ab rewolucii u Portugalii. Padrobnaściej nima.

U Oporto 5 śnieżnia uznialisia razruchi. Narod rabawaŭ piekarni.

Minister-prezydent Kosta pastanawiŭ wyjści u adstaŭku. Nowaje ministerstwo składajecca z demokrataŭ.

Portugalskije „bolšewiki“ wiaduć abitaciju proci učaścia Portugalii ŭ wajnie i witajuć razhrom Italii.

Da nowaho ministerstwa należyć byŭšyj portugalski pasoł u Berlinie, Paes.

TELEHRAMY.

Niamieckije apawieščeńnia.

7. XII. Zachodni teatr:

Front Ruprechta Bawarskaho: U zawaroci Ipra—silny ahoń. Miž Grenkur i Markojn uziat šturmam chutar La Žistis. Markojn ačyščen ad worahoŭ. Na poŭdni ad la Wakry ŭ wostrych bitwach ručnymi hranatami my udzieržali swaje pazycii. Uwarwaŭšyjesia worahi wykinuty.

Front niamieckaho Naślednika: Naabapoł Maasu ažyŭleny ahoń.

Front Albrechta Wiuntenburskaho: U lesi Aprenion uziaty 20 pałonnych.

Paručyk Miller dajšoŭ swajej 36-aj pabiedy na pawietry.

Na uschodnim teatry, makiedonskim i italjanskim fronci —ničoha wydatnaho.

Italjanski teatr:

U wakolicach Siami Hramad čysło ŭziatych pałonnych dachodzić užo 7 tysiač.

8.XII. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaho: U Flandryi pry Bezelary i na poŭnačy ad Warneton — ažyŭleny ahoń. U bitwach ručnymi hranatami my adkinuli anhličan naabapoł Grenkur na kolki sot metraŭ nazad. Sproba worahoŭ pasunucca ŭpiarod na poŭnačy ad la Wakri adbita. My ŭziali 53 pałonnych u tym liku 5 aficeraŭ, 2 harmaty i 15 kulemiotaŭ.

Front niamieckaho Naślednika: Na poŭdni ad La Fer, na poŭdni ad Kraon i na ŭschodnim bierazi Maasu — žywy ahoń.

Na ŭschodnim teatry i makiedonskim fronci — nijakich wialikšych bitw.

Italjanski teatr:

Čysło ŭziatych pałonnych, pačynajučy ad 4 śnieżnia, dajšło 16.000.

9 XII Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaho: Na paadzinokich adrezkach frontu Flandryi — na poŭdni ad Skarp i miž Mewr i Bante — ažyŭlenyje bitwy.

Uschodni teatr i makiedonski front

Biez pieramien.

Italjanski teatr.

Na płoskahoryi Asjago, pry Monte Tomba i pry Montello — žywaja čynnaść artyleryi.

Kala wajny.

BUDAPEŠT. (W.T.B.). Wenhierskaja deklaracija. Aŭstryjacki minister zahraničnych spraŭ, hr. Černin, skazaŭ doŭhuju pramowu, haworyčy miž insym:

„My nie pawinny zabywać, što my znachodzimsia ŭ lepšym za Niamieččynu pałažeńni. Našy ziemli ačyščeny ad worahoŭ, a kołonii Niamieččyny — ŭ rukach worahoŭ. Ja horača žadaŭ by, kab pryjšoŭ moment, kali b my mahli bicca popleč z našymi sajuźnikami i na druhich frontach. Kali našy worahi dumajuć, što zdalejuć paswaryć nas z našymi sajuźnikami, dyk jany błahije palityki i błahije ludzi.

„U 1915 hodu Italija, nie abaŭlajučy wajny, mahła dajści tej karyści, ab jakoj ciapier i ŭ-wa śnie nia śnić.

Ciapier u najlepšym zdareńni Italija može dabicca takoha pałažeńnia, jakoje było pierad wajnoj. Kali jana lohkamysna budzie dalej wajewać, dyk mir budzie niekarysny dla jaje.

„Kali Złučenyje Štaty abjawiać wajnu i nam, dyk heta nie adabjecca na razwiazcy wajny“.

KOPENHAGA. Prymas katalickaho kaścioła ŭ Danii, biskup Ojk, zajawiŭ što ŭ najbliżejšych dniach budzie zroblen nowy mirny krok Papieža, mima katoraho sajuźniki ni ŭ jakim zdareńni moŭčki prajści nia zdolejuć.

WAŠYNGTON. (Reŭter). Senat usiemi hałasami pastanawiŭ abjawić Aŭstryi wajnu.

Niźniaja Pałata pryniała hetkuju rezoluciju pierewahaj 363 hałasoŭ pro 1 hołasu socyalista.

Prezydent Wilson padpisaŭ bil ab abjaŭleńni Aŭstryi wajny.

LONDON. (Uradowa). Niamieckaja uschodniaja Afryka zusim ačyščena ad worahoŭ. Hetak i apošniaja niamieckaja kołonija pierejšła u anhlickije ruki. Astatki niamieckich wojsk prarwalisia na portugalskuju ziamlu. Učynieny kroki, kab zništožyć ich.

Za miesiac listapad uziaty ŭ pałon abo zabity: 115 niamieckich i 3382 čornyje sałdaty. Apryč taho zdabyty 2 marskije harmaty, 1 palewaja 10-centymetrowaja 1—7-centym., 1—6-cent., 1—3,5 cent., 73 kulemioty i niekolki tysiač strelb.

CIURYCH. Pawodłuh oficyalnaho padrachunku wajennyje wydatki sajužnikoŭ da žnińnia hetaho hodu dašli 67,414 milionaŭ dolaroŭ, a wydatki centralnych dzieržaŭ — 30.900 milionaŭ dol.

BERLIN. (W.T.B.). U prajasie błokady nawakoł Anhlii našy padwodnyje łodki iznoŭ zatapili 13.000 tonn.

BERLIN. (W.T.B.). U paŭnočnych wodach našy padwodnyje łodki iznoŭ zatapili 12.000 tonn.

BERLIN. (W.T.B.). Našy padwodnyje łodki u paŭnočnych wodach iznoŭ zatapili 4 parachody.

BERLIN. (W.T.B.). Našy padwodnyje łodki ŭ Anhlickim kanali i Paŭnočnym mory iznoŭ zatapili 15.000 tonn.

Drukowana u drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar Jazep Saławiej.